

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
14 липня 2022 року № 1219

ПРИМІРНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ

Галузь знань:	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти:	післядипломна освіта, первинна спеціалізація
Спеціальність:	Психіатрія
Попередня освіта:	Ступінь магістра за спеціальністю 222 «Медицина», 228 «Педіатрія»

Видання офіційне

Київ – 2022

РОЗРОБНИКИ ПРИМІРНОЇ ПРОГРАМИ

Група експертів МОЗ з деяких питань проходження інтернатури за спеціальністю «Психіатрія» склад якої затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01 листопада 2021 року № 2390.

ФІЛЬЦ Олександр Орестович	завідувач кафедри психіатрії та психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, голова групи експертів;
ПИЛЯГІНА Галина Яківна	завідувач кафедри психіатрії, психотерапії та медичної психології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика;
ПУСТОВОЙТ Михайло Михайлович	завідувач кафедри психіатрії та наркології Івано-Франківського національного медичного університету;
КИРИЛЮК Сергій Сергійович	доцент кафедри психіатрії та психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;
ПІНЧУК Ірина Яківна	директор Інституту психіатрії Київського національного університету імені Тараса Шевченка; директор міжнародного центру обміну технологій в сфері залежностей;
СЕРЕБРЕННІКОВА Оксана Анатоліївна	завідувач кафедри психіатрії, наркології, загальної та медичної психології факультету післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова;
БЕРЕЗЮК Олег Романович	асистент кафедри психіатрії та психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького;
МИРОНЕНКО Олександр Іванович	асистент кафедри психіатрії та психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Фахову експертизу примірної програми проводили:

ВОЛОЩУК Анатолій Євгенович	Генеральний директор КНП «Одеський обласний медичний центр психічного здоров'я» Одеської обласної ради, експерт групи МОЗ за напрямками «Психічне здоров'я»;
ШУМ Сергій Сергійович	Заступник директора з наукової роботи і судової психіатрії державної установи «Інститут психіатрії, судово-психіатричної експертизи та моніторингу наркотиків Міністерства охорони здоров'я України»;

ЗЛИДЕННИЙ Тарас Володимирович	Директор КНП СОР «Обласний клінічний медичний центр соціально небезпечних захворювань».
-------------------------------------	--

Примірну програму розглянуто після надходження всіх зауважень і пропозицій та схвалено на засіданні групи експертів та інших фахових експертів зі спеціальності «Психіатрія».

Вступ

Ця програма розроблена на основі: 2005/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи від 7 вересня 2005 р. «Про визнання професійної кваліфікації» зі змінами, внесеними Директивою 2013/55/ЄС; Положень Хартії навчання медичних фахівців у Європейській спільноті, прийнятої у 1994 р. Європейською спілкою медичних фахівців (як орієнтир при розробці програм підготовки в інтернатурі та подальшого удосконалення Положення про інтернатуру).

У цій програмі описано умови для присвоєння спеціальності «Психіатрія», виконання яких необхідне у процесі проходження інтернатури. Послідовно наведено освітні вимоги до лікарів, які продовжують освіту в інтернатурі.

Психіатрія є галуззю медицини та передбачає діагностику, лікування, профілактику розладів психіки та поведінки. Функціонування психіки тісно пов'язане не лише з безпосереднім впливом біологічних факторів, але й залежить від суб'єктивних психічних переживань, а також соціальних вимог до адаптації та самореалізації (біопсихосоціальна модель). Тому психіатрія, з одного боку, тісно переплетена з психотерапією, а з іншого — із соціальними дисциплінами.

Науково доказові теорії та моделі психіатричного знання та психіатричної практики беруть свої витoki як із природничих (генетика, нейрофізіологія, нейрохімія), так і з гуманітарних (психологічних, психотерапевтичних, соціологічних) наук. Відповідно, навчання психіатрії вимагає гнучкого поєднання знань у всіх названих галузях, і, особливо, вміння застосовувати ці знання як у типових (стандартних), так і індивідуально значимих для кожного пацієнта ситуаціях.

Відтак, сучасна психіатрія передбачає оволодіння широким спектром навичок та умінь проведення диференційно-діагностичних, лікувальних (включаючи психотерапевтичні), реабілітаційних та профілактичних заходів щодо осіб з психічними розладами у відповідності до сучасних уніфікованих затверджених клінічних протоколів та рекомендацій, створених за принципами доказової медицини.

Головною метою освітнього процесу в інтернатурі з психіатрії є навчитися розпізнавати та кваліфікувати психічні розлади, а також правильно призначати лікування та планувати реабілітаційні заходи для пацієнтів. Набуття цих компетенцій у психіатрії охоплює інтенсивну теоретичну підготовку (активна участь у лекціях, практичних та семінарських заняттях, опрацювання сучасної фахової літератури), а також самостійну та командну клінічну роботу (курація пацієнтів, участь у клінічних консультаціях, обходах, клініко-казуїстичних семінарах) під супервізією кваліфікованих викладачів та досвідчених клініцистів.

І. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, первинна спеціалізація
Спеціальність	Психіатрія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Ступінь магістра в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», 228 «Педіатрія»
Форма проходження інтернатури	Очна
Мова (и)	Українська
Академічні права інтерна	Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування.
Моніторинг та оцінювання	Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703
Рівень оволодіння	Для кожної компетенції, практичної навички визначаються в кожному з діапазонів від «А» до «D»: А: Має знання, описує... В: Виконує, керує, демонструє під наглядом. С: Виконує, керує, демонструє самостійно. Д: Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.
Обсяг програми	2 академічні роки, 3432 годин, 114,4 кредитів ECTS). 31,2 кредитів ЄКТС (936 годин практичного та теоретичного навчання, додаткова програма: інформаційні медичні технології — 4; медичне право — 6; менеджмент в охороні здоров'я — 6; протидія домашньому насильству — 8; медицина катастроф — 8).

Роки навчання	Початок навчання/проходження інтернатури			Закінчення навчання/проходження інтернатури		
	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація	Освітня частина	Практична частина	Державна Атестація
1	1 рік навчання — 01.10	1 рік навчання — 01.08	1 рік — річна атестація 30.12	1 рік навчання — 31.12	1 рік навчання — 30.09	-
2	2 рік навчання — 01.04 ...	2 рік навчання — 02.01	-	2 рік навчання — 30.06	2 рік навчання — 31.03	Заключна атестація - 30.06

II. ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

Тривалість підготовки в інтернатурі: 22 місяці (3432 годин) (114,4 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 6 місяців (936 годин, 31,2 кредитів ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (бази стажування) 16 місяців (2496 год.)

Рік підготовки	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I-й	Б	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В 49 к.д.
II-й	В	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	В 49 к.д.

Б – практична частина підготовки на базі стажування;

К – освітня частина підготовки - навчання на кафедрі;

В – відпустка.

III. ПЕРЕЛІК ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ ІНТЕРНАТУРИ

Інтегральна компетентність	<p>Включає в себе психологічні компетенції до акомодатії, асертивності, адаптації та резиліентності:</p> <p>ІК 01. Здатність адаптуватися до нових умов і ситуацій та спроможність автономно діяти у них.</p> <p>ІК 02. Здатність працювати у команді, зокрема, у міждисциплінарній.</p> <p>ІК 03. Комунікативна компетентність: здатність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації, диференційований підхід до осіб різних соціальних та вікових груп.</p> <p>ІК 04. Здатність до організації правового забезпечення, дотримання прав людини та менеджменту професійної діяльності.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Знання чинної нормативно-правової бази, що стосується здоров'я та, зокрема, надання психіатричної допомоги, їхнє застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 02. Здатність до клінічного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 03. Здатність до самооцінки власних досягнень та підвищення їхнього рівня.</p> <p>ЗК 04. Спроможність усно та письмово користуватися державною мовою у спілкуванні з пацієнтами та заповненні медичної документації.</p> <p>ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 06. Здатність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p>ЗК 07. Дотримання етичних та деонтологічних норм у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 08. Спроможність реалізувати систему знань та практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і життя пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства.</p> <p>ЗК 09. Дотримання відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта та аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 11. Спроможність інтерпретувати результати</p>

	<p>лабораторних та інструментальних досліджень, призначених пацієнту.</p> <p>ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 13. Здатність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги та за затвердженими в Україні на даний час протоколами.</p> <p>ЗК 14. Знати покази, протипокази та побічні дії до застосування лікарських засобів, які використовуються у лікарській практиці.</p> <p>ЗК 15. Володіти загальними знаннями щодо організації психіатричної допомоги.</p> <p>ЗК 16. Знати порядок проведення психіатричного огляду хворих, госпіталізації до закладу з наданням психіатричної допомоги в добровільному, примусовому порядку та у невідкладних випадках.</p> <p>ЗК 17. Володіти знаннями із загальної та клінічної психопатології, зокрема, в аспекті існуючих класифікацій розладів психіки та поведінки.</p> <p>ЗК 18. Знати симптоматику станів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії (у відповідності до рубрик, зазначених у чинних класифікаціях розладів психіки та поведінки).</p> <p>ЗК 19. Володіти методами клінічного та параклінічного обстеження пацієнтів.</p> <p>ЗК 20. Вміти застосовувати методи психофармакотерапії з дотриманням чинних протоколів/настанов/стандартів надання допомоги.</p> <p>ЗК 21. Вміти застосовувати методи психотерапії з дотриманням чинних протоколів/настанов/стандартів надання допомоги.</p> <p>ЗК 22. Знати принципи та порядок проведення медико-соціальної експертизи втрати працездатності, військово-лікарської експертизи, судово-психіатричної та військової експертизи пацієнтів.</p>
<p>Професійні компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 01. Вміти оцінити при розпитуванні та одночасному спостереженні особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання особи, яка звернулася по допомогу, що дають можливість припустити наявність психічного захворювання.</p> <p>ПК 02. Вміти одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості від пацієнта, його</p>

супроводжуючих та з медичної та іншої документації.

ПК 03. Уміти належно оцінити соматичний та неврологічний стан обстежуваного.

ПК 04. Уміти визначити необхідність та доцільність додаткових обстежень та лабораторних досліджень та дати їм правильну інтерпретацію.

ПК 05. Уміти встановити попередній діагноз, провести диференційну діагностику. Уміти встановити діагноз відповідно до загальновизнаних міжнародних стандартів діагностики та Міжнародної статистичної класифікації хвороб, травм та причин смерті.

ПК 06. За необхідності організувати та провести невідкладну допомогу згідно з вимогами чинних стандартів та протоколів.

ПК 07. Вміння визначити покази та організувати належне переведення пацієнта до відділення інтенсивної терапії або інших відділень багатопрофільної лікарні; організувати належний нагляд та необхідні медичні заходи в амбулаторних умовах; визначити спосіб госпіталізації (в тому числі примусового характеру) при гострих психотичних станах.

ПК 08. Вміння визначити показання до планової госпіталізації для проведення ретельного обстеження та призначити медикаментозну терапію відповідно до встановленого діагнозу та згідно з чинними стандартами та протоколами.

ПК 09. Вміння своєчасно оцінювати динаміку психопатологічних проявів психічних розладів у пацієнта для своєчасної корекції остаточного діагнозу.

ПК 10. Вміння, у відповідності до динаміки психічного розладу, обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби.

ПК 11. Уміти співвіднести частку біологічних та психосоціальних методів терапевтичного впливу залежно від етапу хвороби для визначення ефективності.

ПК 12. Уміти забезпечити обґрунтовану підтримуючу терапію при переведенні хворих зі стаціонарної в амбулаторну допомогу шляхом динамічної взаємодії між її ланками.

ПК 13. Вміння інформувати хворих про існуючі форми та способи реабілітації функціональних

порушень та соціальних навичок при різних формах психічних розладів.

ПК 14. Ознайомитися з принципами проведення первинної соціально-трудова експертизи лікарсько-консультативною комісією (ЛКК) та з оформленням документів для подання на МСЕК; ознайомитися з сучасними стандартами МКФ.

ПК 15. Вміти передбачити заходи із попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової, соціальної та сімейної реабілітації.

ПК 16. Вміти оформляти необхідну медичну документацію згідно з сучасними вимогами (робота з електронними системами та ЕСОЗ).

ПК 17. Вміти проводити штучне годування через зонд.

ПК 18. Вміти проводити внутрішньовенне (в т.ч. краплинне) вливання лікарських речовин.

ПК 19. Вміти проводити електросудомну терапію (під супервізією).

ПК 20. Вміти проводити штучне дихання.

ПК 21. Вміти проводити непрямий масаж серця.

IV. ЗМІСТ ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Курс - інтегральний блок для 1 та 2 року навчання	Психіатрія	
Навчальна мета	Передбачають набуття здатності розпізнавати та кваліфікувати психічні розлади, а також правильно призначати лікування та планувати реабілітаційні заходи для пацієнтів. Набуття цих компетенцій у психіатрії охоплює інтенсивну теоретичну підготовку, а також самостійну та командну клінічну роботу під супервізією кваліфікованих викладачів та досвідчених клініцистів.	
	Знання	Уміння
	- основи законодавства про охорону здоров'я та директивні документи, які обумовлюють діяльність органів та установ охорони здоров'я;	- оцінити при розпитуванні та одночасному спостереженні особливості поведінки, зовнішній вигляд, висловлювання хворого з

- загальні питання щодо організації психіатричної допомоги - порядок психіатричного огляду пацієнтів, питання госпіталізації до психіатричного стаціонару у добровільному, невідкладному чи примусовому порядку;
- основні питання загальної психопатології:
- клінічна картина психічних захворювань, їхню етіологію, патогенез, диференційну діагностику та лікування;
- симптоматика станів, що потребують невідкладної або примусової госпіталізації, застосування методів інтенсивної терапії;
- методи дослідження психічно хворих, передусім клінічно-психопатологічні, можливості інструментальних та спеціальних параклінічних методів діагностики у психіатрії;
- основи фармакології, фармакокінетики та фармакотерапії захворювань, інші методи біологічної терапії, основи психотерапії;
- принципи проведення оцінки тимчасової та стійкої непрацездатності та реабілітації пацієнтів;
- принципи проведення судово-психіатричної та військової експертизи пацієнтів.

- оцінкою психічного статусу;
- одержати достатні для попередньої оцінки анамнестичні відомості пропреморбідні індивідуальні особливості пацієнта, характер хворобливих проявів з моменту їхнього виникнення та їхні пускові фактори;
- виявити особливості соматичного та неврологічного стану пацієнта;
- визначити необхідність у спеціальних методах дослідження (лабораторних та функціональних) та дати їм вірну інтерпретацію;
- встановити попередній діагноз та провести диференційний діагноз;
- за необхідності організувати та провести невідкладну допомогу;
- визначити показання до екстреної медичної допомоги: за наявності показів організувати переведення хворого до відділення інтенсивної терапії;
- організувати нагляд та лікування пацієнтів в амбулаторних умовах, визначити тенденцію до затяжного характеру хворобливого стану і у такому випадку організувати скерування пацієнтів в амбулаторну службу;
- визначити показання для невідкладної госпіталізації (гострі психотичні стани з вираженим маяченням і тенденцією до агресії та ін.);
- визначити показання для планової госпіталізації:
 - а) для проведення необхідних додаткових обстежень;
 - б) для визначення лікування у стаціонарних умовах (за неефективності лікування в амбулаторних умовах); в) за необхідності - проведення різних видів стаціонарної психіатричної експертизи);
- при перебуванні пацієнта у стаціонарі застосувати весь комплекс заходів,

необхідних для встановлення діагнозу, організувати відповідне лікування;

- обґрунтувати тактику медикаментозної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та загальних закономірностей перебігу хвороби;
- оцінити прогностичне значення вкладу біологічних та психосоціальних факторів у перебіг та вислід хвороби;
- оцінити вклад біологічних та психотерапевтичних методів лікування, зокрема – у залежності від етапу хвороби;
- забезпечити наступність терапії при наданні пацієнтам стаціонарної та амбулаторної допомоги;
- розробити для пацієнтів індивідуальні програми реабілітації, що проводяться на фоні комплексної медикаментозної терапії;
- організувати та диференційовано залучити пацієнтів до різних форм лікувально-трудової діяльності, виявити ознаки тимчасової та стійкої, часткової чи повної втрати працездатності, визначити професійні обмеження;
- знати принципи проведення первинної соціально-трудової експертизи лікарсько-консультативною комісією (ЛКК) та оформлення документів для подання на МСЕК; бути ознайомленими з сучасними стандартами МКФ.
- передбачити заходи з попередження рецидивів та ускладнень хвороби, рекомендації щодо підтримуючої терапії, трудової реабілітації та рекомендації при виписці пацієнту та його близьким;
- оформляти необхідну медичну документацію, у тому числі в електронних системах установ та ЕСОЗ.

Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Проведення діагностичного огляду особи з психічним розладом	C	100
2	Складання консультативного висновку лікаря-психіатра	C/D	100
3	Проведення психо-діагностичного дослідження з використанням стандартних психометричних тестів, стандартизованих діагностичних опитувальників та шкал та складання протоколу патопсихологічного дослідження	C/D	30
4	Оцінка результатів лабораторних клініко-біохімічних досліджень	C	100
5	Аналіз результатів електроенцефалографічного дослідження хворого на епілепсію та складення висновків	C	50
6	Складання схеми припинення епілептичного статусу	C	30
7	Володіння знаннями та практичними навичками щодо лікування хворих в стані кататонічного ступору/збудження	C/D	3
8	Надання невідкладної допомоги при маніакальному збудженні	C/D	15
9	Надання невідкладної допомоги при спробах чи загрозі суїциду	C/D	2
10	Надання невідкладної допомоги при станах психомоторного збудження та (ауто)агресії	C/D	50

11	Проведення штучного годування хворого через зонд	C/D	10
12	Надання невідкладної допомоги при кататонічному збудженні	C/D	15
13	Внутрішньовенне (в т.ч. краплинне) вливання лікарських речовин	C/D	100
14	Проведення електросудомної терапії (ЕСТ) під супервізією	B	2
15	Призначення лікування згідно з клінічними протоколами	C	100
16	Оформлення медичної документації, в тому числі – електронної	B/C	100
17	Проведення сеансу аутогенного тренування	C	5
18	Проведення кризового психотерапевтичного втручання	B/C	30
19	Застосування фокусних кризових інтервенцій/психотерапевтичного втручання	B/C	30
20	Розробка та здійснення схем лікування осіб похилого віку	C/D	30
21	Розробка та здійснення схем лікування дітей та підлітків	B/C	30
22	Оформлення направлення на госпіталізацію до закладу з надання психіатричної допомоги та направлення на ЛКК	C	100
23	Ознайомлення з правилами та оформленням належної документації при скеруванні на МСЕК	C	30
24	Проведення первинного і повторного амбулаторного оглядів та призначення амбулаторного лікування	C	100
25	Ознайомлення з принципами та правилами оформлення документів для невідкладної госпіталізації	B/C	50

26	Визначення ознак алкогольного, наркотичного сп'яніння	C/D	100
27	Надання невідкладної допомоги при деліріозних станах внаслідок інтоксикації чи залежності від психоактивних речовин (алкоголь, наркотичні чи токсичні речовини, психотропні препарати)	C/D	50
28	Проведення процедури штучного дихання	C	10
29	Проведення процедури непрямого масажу серця	C	10
30	Перша допомога при гострій інтоксикації внаслідок передозування психоактивних речовин	C/D	50
31	Представлення пацієнта на військово-лікарську та судово-психіатричну експертизу (амбулаторну та стаціонарну)	B	10
32	Призначення замісної підтримувальної терапії особам з опіоїдною залежністю	C	20
33	Ознайомлення з принципами паліативної допомоги у психіатрії	C	10
34	Ведення пацієнтів в рамках роботи мобільної психіатричної бригади	C	10

V. ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ

№	Назва програми	Обсяг програми (кількість годин, симуляційне навчання, тощо)
1.	Інформаційні медичні технології	4
2.	Медичне право	4
3.	Менеджмент в охороні здоров'я	8
4.	Медицина катастроф	8
5.	Протидія насильству в сім'ї	8

* Обсяг додаткових програм становить від 3% до 8% від загального обсягу програми

VI. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ПРИМІРНА ПРОГРАМА, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру».

Стаття 10 Закону України «Про вищу освіту».

Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2017 р. №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2019 р. №1254).

Директива 2005/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи від 7 вересня 2005 р. «Про визнання професійної кваліфікації» зі змінами, внесеними Директивою 2013/55/ЄС.

Положення Хартії навчання медичних фахівців у Європейській спільноті, прийнятої у 1994 р. Європейською спілкою медичних фахівців.

Закон України «Про психіатричну допомогу» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>).

Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>).

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>).

Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР «Про лікарські засоби».

Закон України від 5.07.2001 № 2586-III «Про протидію захворюванню на туберкульоз».

Закон України від 6.04.2000 1645-III «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ».

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

Закон України від 23 грудня 2010 року №2861-VI «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунодефіциту (СНІД) та соціальний захист населення».

Розпорядження КМУ від 18 листопада 2020 р. № 1463-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню на 2020–2023 роки».

Розпорядження КМУ від 27 листопада 2019 р. № 1415-р «Про схвалення Державної стратегії у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року».

Розпорядження КМУ від 27 листопада 2019 р. № 1414-р «Про схвалення Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню».

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2007 р. № 1339 «Про реалізацію частини шостої статті 7 Закону України «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів».

Постанова Кабінету Міністрів України від 03 червня 2009 р. № 589 «Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом».

Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2008 № 366 Про затвердження Порядку перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на території України та оформлення необхідних документів».

постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»,

Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2007 р. № 1203 «Про затвердження гранично допустимої кількості наркотичних засобів психотропних речовин і прекурсорів, що містяться в препаратах».

Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

Постанова Кабінету Міністрів України від 06 квітня 2016 р. № 282 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку».

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.08.2015 № 494 «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200 «Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії хворих з опіоїдною залежністю».

Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України 09.11.2015 № 1452/735 «Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції».

Наказ МОЗ України від 19.07.2005 № 360 «Про затвердження Правил виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків».

Наказ МОЗ України від 16 лютого 2022 року № 302 «Про затвердження порядку організації виявлення туберкульозу та латентної туберкульозної інфекції».

Наказ МОЗ України від 19.08.2005 № 415 «Про удосконалення добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію».

Наказ МОЗ України від 19.04.2006 № 236 «Про організацію впровадження порядку добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію (протоколу) в закладах охорони здоров'я».

Наказ МОЗ України від 25.05.2000 № 120 «Про вдосконалення організації медичної допомоги хворим на ВІЛ-інфекцію/СНІД».

ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

Global Burden of Disease Study. Global health data exchange. Washington (DC): Institute for Health Metrics and Evaluation; 2016. <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>.

Data and resources: prevalence of mental health. In: Health topics. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2018. <http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/data-and-statistics>.

Global Health Observatory data repository. Geneva: World Health Organization; 2017. <http://apps.who.int/gho/data/node.home>.

Cohen A. Addressing comorbidity between mental disorders and major noncommunicable diseases. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2017. <https://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/addressing-comorbidity-between-mental-disorders-and-major-noncommunicable-diseases-2017>.

Doherty AM, Kelly J, McDonald C, O'Dwyer AM, Keane J, Cooney J. A review of the interplay between tuberculosis and mental health. *Gen Hosp Psychiatry*. 2013;35(4):398-406. doi:10.1016/j.genhosppsy.2013.03.018.

Uthman OA, Magidson JF, Safren SA, Nachega JB. Depression and adherence to antiretroviral therapy in low-, middle- and high-income countries: a systematic review and meta-analysis. *Curr HIV/AIDS Rep*. 2014;11(3):291-307. doi:10.1007/s11904-014-0220-1.

International Advisory Group for the Revision of ICD-10 Mental and Behavioral Disorders. A conceptual framework for their vision of the ICD-10 classification of mental and behavioral disorders. *World Psychiatry*. 2011;10(2):86-92. doi:10.1002/j.2051-5545.2011.tb00022.x.

Reed GM, Mendonca Correia J, Esparza P, et al. The WPA-WHO Global Survey of Psychiatrists' Attitudes Towards Mental Disorders Classification. *World Psychiatry*. 2011;10(2):118-131. doi:10.1002/j.2051-5545.2011.tb00034.x.

Clark LA, Cuthbert B, Lewis-Fernandez R, et al. Three Approaches to Understanding and Classifying Mental Disorder: ICD-11, DSM-5, and the National Institute of Mental Health's Research Domain Criteria (RDoC). *Psychol Sci Public Interest*. 2017;18(2):72-145. doi:10.1177/1529100617727266.

Reed GM, First MB, Kogan CS, et al. Innovations and changes in the ICD-11 classification of mental, behavioral and neurodevelopmental disorders. *World Psychiatry*. 2019;18(1):3-19. doi:10.1002/wps.20611.

First MB, Reed GM, Hyman SE, Saxena S. The development of the ICD-11 Clinical Descriptions and Diagnostic Guidelines for Mental and Behavioral Disorders. *World Psychiatry*. 2015;14(1):82-90. doi:10.1002/wps.20189.

Parnas J, Sass LA, Zahavi D. Recent developments in philosophy of psychopathology. *Curr Opin Psychiatry*. 2008;21(6):578-584. doi:10.1097/ycp.0b013e32830e4610.

Potter NN. Recent developments in philosophy of mind and psychopathology. *Curr Opin Psychiatry*. 2010;23(6):542-545. doi:10.1097/YCO.0b013e32833d41ed15.

Reed GM, Drescher J, Krueger RB, et al. Disorders related to sexuality and gender identity in the ICD-11: revising the ICD-10 classification based on current scientific evidence, best clinical practices, and human rights considerations. *World Psychiatry*. 2016;15(3):205-221. doi:10.1002/wps.20354.

Kleinman A. *Rethinking psychiatry: from cultural category to personal experience*. Free Press; 1991.

Littlewood R. Psychiatry's Culture. *International Journal of Social Psychiatry*. 2016;42(4):245-268. doi:10.1177/002076409604200402.

Sadler J. Values in psychiatric diagnosis and classification. In: Fulford KW, Davies M, Gipps R, et al. *The Oxford handbook of philosophy and psychiatry*. Oxford University Press; 2013.

American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Fifth ed.)*. Arlington, VA: American Psychiatric Publishing. pp. 5–25. ISBN 978-0-89042-555-8.

Kaplan & Sadock's *Synopsis Of Psychiatry*. Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry; 11th ed. Wolters Kluwer. 2015.

Schatzberg AF, DeBattista C. *Manual of Clinical Psychopharmacology*. 8th ed. Washington DC: American Psychiatric Publishing Inc; 2015.

Stahl SM. *Essential Psychopharmacology. Neuroscientific basis and Practical Applications*. 3rd edn. Cambridge, UK: Cambridge University Press; 2008.

Stahl SM. *Essential Psychopharmacology: The Prescriber's Guide*. Cambridge, UK: Cambridge University Press; 2009.

Діагностика і ведення біполярного афективного розладу. «НейроNews: психоневрологія і нейропсихіатрія». Сборник клінічних рекомендацій 2015 г. <http://neuronews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikh-rekomendacij-2015>.

Діагностика і ведення більшого депресивного розладу у дорослих. «НейроNews: психоневрологія і нейропсихіатрія». Сборник клінічних рекомендацій 2014 г. <http://neuronews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikh-rekomendacij-2014>.

Діагностика і лікування епілепсії у дорослих. «НейроNews: психоневрологія і нейропсихіатрія». Сборник клінічних рекомендацій 2015 г. <http://neuronews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikh-rekomendacij-2015>.

Дітяча психіатрія : підручник / Г. М. Кожина, В. Д. Мішиєв, В. І. Коростій [та ін.] ; за ред. : Г. М. Кожиної, В. Д. Мішиєва. – К. : Медицина, 2014. – 375 с.

Карманное руководство к МКБ-10: классификация психических и поведенческих расстройств с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями (Под ред. Дж. Купера / Пер. с англ. Д. Полтавца.– К.: Сфера, 2000.– 464с.

Классификация психических и поведенческих расстройств. Клинические описания и указания по диагностике. – К.: Факт, 1999. – 272 с.

Классификация психических и поведенчески храсстройств с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями (ИДК) // Составитель и редактор Дж. Э. Купер. – Издательство «Сфера», Киев, 2000. – 441 с.

Кузнецов В.Н. Особенности клиники и діагностики аффективных психозоврезидуально-органического генеза у детей и подростков. //Український медичний часопис.-1998.- 1(3)1998, - С.18-23.

Психіатрія (під ред. В.М. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка).- Харків: Оберіг, 2013. – 1164 с.

Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально–методичний посібник. Г.Я. Пилягіна, Т.О. Гончар, А.Г. Бондарчук, О.В. Зубатюк, Ю.Я. Челядин. <https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4U19BTVFaeU0/view>.

Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів). / Дзюб Г. К., Кузнецов В. М., Нестерчук Н. В. / К., 2010. — 190 с.

Psychiatry: Manual for medical students / Ed. By Professor Viktor P. Samokhvalov. – Simferopol. 2004. – 352 p.

Наркологія: Національний підручник : за редакцією проф. І.К.Сосіна, доц. Ю.Ф. Чуєва. – Харків : Колегіум, 2014. – 1500 с.

Наркологія. Психічні та поведінкові розлади, спричинені зловживанням психоактивними речовинами // О.К. Напрєєнко, Л.В.Животовська, Н.Ю. Петрина, Н.В.Рахман; за ред. О.К. Напрєєнка. – К. : Здоров'я, 2011. – 208 с.

Мінко О.І., Лінський І.В., Самойлова О.С., Мінко О.О., Шараневич І.О. Діагностика і терапія психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання психоактивних речовин. Посібник для лікарів. – Харків : Плеяда, 2009. – 108 с.

Мішиєв В.Д. Сучасні депресивні розлади: Керівництво для лікарів. – Львів : Мс, 2004. – 208 с.

Сосин И.К., Чуев Ю.Ф. Героиновая наркомания. – Харьков: «Полиграфсервис», 2002. – 147 с.

Сосин И.К., Чуев Ю.Ф. Табачная зависимость. – Харьков: «Торнадо», 2003. – 130 с.

Гельдер М., Гет Д., Мейо Р. Оксфордское руководство по психиатрии – Киев: Сфера – 1997. – т. 1. – 164 с.

Гельдер М., Гет Д., Мейо Р. Оксфордское руководство по психиатрии – Киев: Сфера – 1997. – т. 2. – 175 с.

Детская психоневрология (Под ред. Л.А. Булаховой). – – К.: Здоров'я, 2001. – 496 с.

Критерії діагностики та принципи лікування розладів психіки. Клінічний посібник / Підкоритов В.С., Букреєв В.І., Кузьмінов В.М. та ін. – Харків: Фоліо, 2001. – С.71-80.

Медицина невідкладних станів: Швидка і невідкладна медична допомога: Підручник / За ред. І.С. Зозулі. Розділ: Невідкладна допомога в психіатрії. Кузнецов В.М.— К.: ВСВ "Медицина", 2012. — 728 с.

Допоміжна література:

Бенджамин С., Гольдберг Д., Крид Ф. Психиатрия в медицинской практике – Киев.: Сфера – 1999 – 179 с.

Голдберг Д., Хаксли П. Распространенные психические расстройства. – К.: Сфера, 1999. – С. 154-160.

Гурьева В.А. Психогенные расстройства у детей и подростков. М., 1996; 207.

Єрмолаєва М. В.. Психологія розвитку: Методичний посібник для студентів заочної та дистанційної форм навчання, 2003 // режим доступу: <http://medbib.in.ua/psihologiya-razvitiya-metodicheskoe-posobie.html>.

Клінічна суїцидологія (за ред.. Л.М. Юр'євої, Н.О. Марути, І.В. Лінського). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2020. – 302 с.

Крыжановский А.В. Циклотимические депрессии. – К: Сфера – 1995 – 271 с.

Марута Н.А. Эмоциональные нарушения при невротических расстройствах: Монография. — Харьков: РИФ «Арсис ЛТД», 2000. — 159 с.

Медична психологія: в 2 х томах. Загальна медична психологія (ред. Г.Я. Пилягіна) Вінниця: Нова книга, 2020. – Т.1. – 288 с.

Медична психологія: в 2 х томах. Загальна медична психологія (ред. Г.Я. Пилягіна) Вінниця: Нова книга, 2020. – Т.2. – 496 с.

Москаленко В.Ф., Горбань Є.М., Табачников С.І. Роль і місце соціальної психіатрії у сучасному суспільстві // Український вісник психоневрології. — 2002. — Т. 10, вип. 1. — С. 9–12.

Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика) (за ред.. П.В. Волошина, Н.О. Марути). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2016. – 335 с.

Сучасні проблеми суїцидології (за ред. П.В. Волошина, Н.О. Марути) Харків, Видавець Строков Д.В., 2017 – 288с.

Тести з психіатрії / Кузнецов В.М., Коротоножкін В.Г., Олійник А.В., Насінник О.А., Уралова Л.Т., Бондарчук А.Г., Костюченко С.І., Белов О.Б., Шейко М.В. К., 2009. — 234 с.

Эй А. Шизофрения: Очерки клиники и психопатологии. - Киев: Сфера, 1998. - 388 с.

Юрьева Л.М. История. Культура. Психические расстройства и расстройстваповедения. – К.: Сфера, 2002. – 314 с.

Інформаційні ресурси:

<https://guidelines.moz.gov.ua/login?next=%2Fdocuments>.

<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-psyhatriyi-i-psyhoterapiyi-fpdo>—

Офіційна сторінка кафедри психіатрії і психотерапії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; містить посилання на матеріали лекцій, практичних, семінарських занять та самостійної роботи.

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=N-2dpOwAAAAJ>

Фільц О.О. Кирилук С.С., митрополит Димитрій (Рудюк). «Клінічне душпастирство: порадник з діагностики у психіатрії» для капеланів у закладах охорони здоров'я (ЗОЗ). <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.20022.11846>.

Генеральний директор Директорату
медичних кадрів, освіти і науки

Сергій УБОГОВ